

УДК 336.719: 316.346.2

ВПЛИВ ПОСИЛЕННЯ ЖІНОЧОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА НА ПОЛІТИЧНІЙ АРЕНІ НА ЕКОНОМІЧНУ ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ У КРАЇНАХ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ

Вінська О.Й.¹, Токар В.В.²

¹ к.е.н., доцент, доцент кафедри європейської економіки і бізнесу, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, просп. Перемоги, 54/1, 03057, Україна
тел.: (044)- 458-02-03, e-mail.: vinska_o@ukr.net, ORCID: 0000-0002-4360-0933

² д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних фінансів, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, просп. Перемоги, 54/1, 03057, Україна
тел.: (044)- 458-02-03, e-mail.: tokarvw@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1879-5855>, DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-176-183>

THE IMPACT OF FEMALE POLITICAL EMPOWERMENT ON ECONOMIC GENDER EQUITY IN THE BLACK SEA REGION COUNTRIES

Vinska O.¹, Tokar V.²

¹ PhD in Economics, Associate Professor Department of European Economy and Business, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, prospekt Peremohy, 54/1, 03057, Ukraine,
tel.: (044)- 458-02-03, e-mail.: vinska_o@ukr.net, ORCID: 0000-0002-4360-0933

² doctor of economics, professor department of international finance, Kyiv national economic university named after Vadym Hetman, Kyiv, prospekt Peremohy, 54/1, 03057, Ukraine,
tel.: (044)- 458-02-03, e-mail.: tokarvw@ukr.net

ORCID: 0000-0002-1879-5855, DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-176-183>

Анотація. У статті розкрито взаємозв'язок між гендерною рівністю стосовно економічних можливостей та участі, та розширенням політичних можливостей жінок у країнах Причорноморського регіону, а саме Болгарії, Молдови, Росії, Туреччині та Україні. Нами проаналізовано вплив таких факторів, як співвідношення жінок і чоловіків у парламентах, співвідношення жінок і чоловіків на міністерських посадах, а також кількість років з жінкою на чолі країни (за останні п'ятдесят років) у співвідношення до чоловіків. Ми перевірили нашу гіпотезу про те, що три фактори є значимими для індексу економічних можливостей та участі вищезазначених країн. Нами було обрано рівень значимості t-Статистики 5 відсотків, так що у випадку $\alpha < 0,05$ наша гіпотеза визнається правильною. Нашу гіпотезу було підтверджено тільки для Молдови стосовно впливу співвідношення жінок і чоловіків на міністерських посадах на рівень економічної гендерної рівності. Наші розрахунки показали, що зміни в економічних можливостях та участі пояснюються співвідношенням жінок і чоловіків на міністерських посадах на 66,64 процентів. При цьому існує позитивна кореляція між цими двома змінними, яка забезпечує максимальний теоретичний рівень економічної гендерної рівності 0,9 завдячуючи доволі високим стартовим позиціям гендерної рівності у цій країні. Наші результати вказали на те, що жінки на сьогоднішній день не здатні трансформувати свій зростаючий політичний вплив на економічні здобутки, отже, дослідження методів конвертації жіночої політичної емансипації в економічну гендерну рівність набувають актуальності.

Ключові слова: Причорноморський регіон, розширення економічних прав і можливостей жінок, розширення політичних прав і можливостей жінок, гендерна рівність, гендерний розрив.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 5, бібл.: 24

Annotation. The article reveals the interplay between economic opportunity and participation gender equity and female political empowerment for Black Sea Region countries, namely, Bulgaria, Georgia, Moldova, Russia, Turkey, and Ukraine. We analyzed the impact of the following indicators, ratios of females with seats in parliament over male value, females at ministerial level over male value, and number of years with a female head of state (last 50 years) over male value. We verified our hypothesis that three key factors are significant for economic opportunity and participation index of the abovementioned countries. We took the level of significance, t-statistic probability of 5 percent, so that, if $\alpha < 0,05$, then our hypothesis is correct. Our hypothesis was proved only for Moldova concerning the influence of the ratio of females at ministerial level over male value on economic opportunity and participation. Our calculations showed that changes in economic gender equity are explained by changes in ratio of females and males at ministerial positions by 66.64 percent. There is a positive correlation between these two variables, so that the maximum theoretical

level of economic gender equity could be 0,9 due to the high starting point. Our results indicated that females currently are not able to transform their growing political influence into economic gains, therefore, investigations of methods of converting female political emancipation into economic gender equity become topical.

Keywords: *Black Sea Region, female economic empowerment, female political empowerment gender equality, gender gap.*

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 5, bibl.: 24

Постановка проблеми. Сучасний тренд глобального розвитку визначається посиленням автоматизації, креативізації та інтелектуалізації економіки, які дають змогу створювати нові робочі місця, які не потребують надмірних витрат фізичної сили, натомість вимагають оригінальних підходів до вирішення задач та більшої емпатії в процесі прийняття рішень. Ці зміни надають величезні можливості для особистого та професійного розвитку жінок, які вирізняються творчим началом та талантом до знаходження компромісів, тому 21 століття цілком можна називати жіночою ерою.

Швидка зміна соціально-економічної сфери та особливостей ведення бізнесу не повністю корелює у часі зі зміною суспільних поглядів на місце та роль чоловіків і жінок у сучасному житті. Усталені погляди на розподіл обов'язків згідно гендеру мають високий ступінь інертності і не встигають за суспільним прогресом. Саме тому, уряди прогресивних держав та керівництво міжнародних організацій вдається певною мірою до соціального інжинірингу, який має на меті гарантувати сталий економічний поступ. Однією з форм такого соціального інжинірингу є просування ідей гендерної рівності через різноманітні механізми та інструменти, які мають на меті пришвидшити зміни суспільної думки на користь рівності чоловіків та жінок.

Основний інтерес в розповсюдженні ідей гендерної рівності для суб'єктів глобальної економіки лежить в нарощуванні світового ВВП, адже емансиповані жінки перш за все активно залучаються до створення товарів і послуг. Більше того, працюючі жінки стають споживачами благ, які вони створювали раніше самі, зокрема коли виконували безоплатну домашню роботу. Зростаючі

економічні можливості жінок стимулюють їх більш активно відстоювати свої інтереси через політичне представництво. Саме тому, обрана тема дослідження є надзвичайно актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики гендерної рівності присвячені праці відомих вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед українських дослідників варто виділити роботи таких науковців, як М. Ворона, у якій надається детальна класифікація гендерних стереотипів, які панують у сучасному соціумі, а також окреслено їх наслідки для можливостей жінок [20]. Ураховуючи роль міжнародних донорів у фінансуванні українських реформ на особливу увагу заслуговує дослідження Л. Магдюк, у якому надається огляд програм технічної допомоги Україні, які спрямовані на досягнення гендерної рівності [24]. Представляє інтерес стаття О. Лосіхіна, який досліджує досвід європейських інституцій у гарантуванні гендерної рівності в цьому інтеграційному блоці [23]. Значна увага в публікаціях присвячується дискримінації за гендерною ознакою на робочому місці, яка проявляється у тому, що жінкам зазвичай пропонують нижчу заробітну плату за ту саму роботу, так С. Келсі аналізує американське законодавство стосовно заборони таких практик [11]. Інтерес дослідників викликає також питання жіночого представництва у керівництві вищої школи, яке є недостатнім зважаючи на широке представництво жінок на посадах нижчого рівня, тому, на думку К. Райз, необхідним є запровадження гендерного квотування [12]. Заохочення приватного бізнесу до підтримки ідей гендерної рівності пропонується в роботі Дж. Ворд, Б. Лі, С. Баптіст і Г. Джексон, які доводять, що це покращить якість людського капіталу та посилить

конкуренцію на ринках праці [15]. У свою чергу К. Стівенс чітко пов'язує гендерну рівність зі сталим розвитком світу, адже на його думку саме жінки насамперед дбають про екологічні та соціальні проблеми [13].

Тим не менше, недоліком цих праць є невикористання сучасних статистичних методів для обґрунтування своїх досліджень, які математичними методами можуть показати ефект від впровадження гендерної рівності в різних царинах соціально-економічного та політичного життя на суспільний добробут, та синергійний ефект від використання декількох інструментів одночасно.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження впливу політичної емансипації жінок на розширення їх економічних прав і можливостей в Україні та інших державах Причорноморського регіону. Для досягнення мети використано багатофакторний регресійний аналіз з перевіркою значимості незалежних змінних за допомогою статистики Стьюдента з допустимим рівнем імовірності п'ять відсотків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гендерна рівність стає трендом глобального розвитку, так ООН визначила її 5-ою ціллю Стратегії сталого розвитку до 2030 року [14], яка полягає у розширенні прав та можливостей всіх жінок і дівчат світу. Європейський Союз розглядає рівність жінок та чоловіків, як одну з пріоритетних цінностей об'єднання, що зазначено у статті 2 Договору про Європейський Союз [22]. В Україні досягнення гендерної рівності стає важливим компонентом внутрішньої політики, про що свідчить значна кількість спеціалізованих нормативно-правових актів, зокрема Закон України «Про

забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [21]. Це доводить розуміння очільниками держави важливості питання рівності жінок та чоловіків задля сталого проєвропейського поступу нашої країни.

На нашу думку, щоб покращити сприйняття ідей гендерної рівності в суспільстві потрібно зосередитися на її позитивному впливі на всі сфери життя. Так, у наших попередніх дослідженнях економіко-математичними методами було доведено, що гендерна рівність має помітний вплив на соціально-економічний розвиток країн-членів Європейського Союзу [18]. Окрім того, існує міцний зв'язок між зростанням гендерної рівності та інноваційною конкурентоспроможністю серед країн-членів ЄС [17].

Наразі ми можемо спостерігати суттєві зміни стосовно розширення жіночого представництва в політичній сфері, адже вони прагнуть повноцінно відстоювати свої інтереси у суспільстві та впроваджувати новітні креативні ідеї задля покращення сталого розвитку своїх країн. Так, у своїй попередній роботі ми довели, що посилення політичної емансипації жінок має помітний вплив на економічний розвиток ЄС, який вимірюється ВНД на душу населення [19].

Що стосується України, то політичне представництво жінок є дуже низьким, так у парламенті їх близько 11%, що перш за все пояснюється негативними стереотипами нашого суспільства щодо місця жінок у політичній царині. Так, згідно опитування щодо світових цінностей, більше половини українців вважають, що чоловіки є кращими політичними лідерами у порівнянні з жінками (табл. 1).

Таблиця 1

Опитування в Україні стосовно оцінювання чоловіків як кращих політичних лідерів у порівнянні з жінками, %

Відповіді	Україна		
	2005-2009	2010-2014	Зміна
Разом підтримка думки	49,4	51,9	2,5
Разом спростування думки	7,5	9,8	2,3

Джерело: розраховано й складено авторами на основі [16]

Очевидно, що таке масове неприйняття політикинь у суспільстві свідчить про певну його архаїчність і вимагає ефективних просвітницьких кампаній щодо успіхів жінок у політиці та реальних кейсів їх кваліфікованої та ефективної роботи.

У нашому дослідженні ми вирішили дослідити чи є політична емансипація жінок значущим фактором, що впливає на зміни у співвідношенні економічних можливостей жінок і чоловіків в Україні та інших країнах Причорноморського регіону (Болгарія, Грузія, Молдова, Росія та Туреччина). Зокрема, тут важливо зазначити, що наразі існує розрив в економічних можливостях жінок і чоловіків, який проявляється у тому, що чоловіки заробляють більше (розрив в оплаті праці), а також їх більше на топ-посадах. Натомість, для жінок існує скляна стеля (glass ceiling) – невидимий бар'єр, який стримує кар'єрне зростання жінок та не залежить від їх професійної кваліфікації, а визначається виключно стереотипами щодо місця та ролі жінок в ієрархії. Так, на низькооплачуваних посадах переважно працюють жінки, а високооплачувані робочі місця найвищого рівня переважно зайняті чоловіками, що часто називають ефектом протікаючої труби – leaking pipeline.

Для свого дослідження нами було використано рейтинг Глобального гендерного розриву [1-10] за 2009-2018 роки. Цей рейтинг був розроблений експертами Світового Економічного Форуму у 2006 році, і щорічно публікує порівняння країн світу (149 країн у 2018 році) стосовно гендерних розривів у таких царинах:

- 1) економічна участь та можливості (Economic participation and opportunity) – показує рівень зарплат, участі на ринку праці, доступ до високооплачуваних посад;
- 2) отримання освіти (Educational attainment) – показує доступ до базової та вищої освіти;
- 3) розширення прав та можливостей в політиці (Political empowerment) – показує репрезентацію у структурах прийняття рішень;
- 4) здоров'я та виживання (Health and survival) – показує тривалість життя та співвідношення жінок та чоловіків у суспільстві.

За результиуючим показником співвідношення економічних можливостей жінок і чоловіків у Причорноморському регіоні у 2009-2018 лідувала Молдова (середнє значення 0,777), а останнє місце займала Туреччина (табл. 2).

Таблиця 2

Співвідношення економічних можливостей жінок і чоловіків у країнах Причорноморського регіону в 2009-2018

Роки	Болгарія	Грузія	Молдова	Росія	Туреччина	Україна
2009	0,693	0,675	0,732	0,740	0,400	0,720
2010	0,684	0,675	0,771	0,736	0,386	0,707
2011	0,687	0,672	0,764	0,737	0,389	0,704
2012	0,696	0,677	0,761	0,720	0,414	0,725
2013	0,707	0,674	0,741	0,720	0,427	0,743
2014	0,729	0,675	0,808	0,726	0,453	0,748
2015	0,701	0,692	0,797	0,731	0,459	0,731
2016	0,716	0,679	0,795	0,722	0,464	0,722
2017	0,710	0,669	0,811	0,724	0,471	0,736
2018	0,708	0,654	0,785	0,741	0,466	0,747
Середнє значення	0,703	0,674	0,777	0,730	0,433	0,728
Медіана	0,704	0,675	0,778	0,729	0,440	0,728
Максимальне значення	0,729	0,692	0,811	0,741	0,471	0,748
Мінімальне значення	0,684	0,654	0,732	0,720	0,386	0,704

Джерело: розраховано й складено авторами на основі [1-10]

За індикатором співвідношення жінок і чоловіків у парламенті лідерство отримала Болгарія із середнім показником 0,286, а на останньому опинилася Україна – 0,113 (табл. 3).

За індикатором співвідношення жінок і чоловіків на постах міністрів найкращі результати продемонструвала Болгарія із середнім показником 0,497, а на останньому опинилася Туреччина – 0,048 (табл. 4).

Таблиця 3

Співвідношення жінок і чоловіків у парламентах країн Причорноморського регіону в 2009-2018

Роки	Болгарія	Грузія	Молдова	Росія	Туреччина	Україна
2009	0,280	0,050	0,310	0,160	0,100	0,090
2010	0,260	0,070	0,310	0,160	0,100	0,090
2011	0,260	0,070	0,230	0,160	0,170	0,090
2012	0,260	0,070	0,250	0,160	0,170	0,090
2013	0,330	0,140	0,250	0,160	0,170	0,100
2014	0,330	0,140	0,230	0,160	0,170	0,110
2015	0,260	0,130	0,280	0,160	0,220	0,140
2016	0,257	0,128	0,278	0,157	0,175	0,137
2017	0,311	0,190	0,295	0,187	0,171	0,140
2018	0,311	0,190	0,295	0,187	0,211	0,140
Середнє значення	0,286	0,118	0,273	0,165	0,166	0,113
Медіана	0,270	0,129	0,279	0,160	0,170	0,105
Максимальне значення	0,330	0,190	0,310	0,187	0,220	0,140
Мінімальне значення	0,257	0,050	0,230	0,157	0,100	0,090

Джерело: розраховано й складено авторами на основі [1-10]

Таблиця 4

Співвідношення жінок і чоловіків на посадах міністрів країн Причорноморського регіону в 2009-2018

Роки	Болгарія	Грузія	Молдова	Росія	Туреччина	Україна
2009	0,310	0,210	0,120	0,160	0,040	0,050
2010	0,210	0,060	0,060	0,160	0,080	0,050
2011	0,210	0,060	0,060	0,160	0,080	0,050
2012	0,230	0,190	0,060	0,160	0,040	0,000
2013	0,230	0,190	0,060	0,160	0,040	0,000
2014	0,700	0,270	0,380	0,160	0,040	0,170
2015	0,540	0,190	0,380	0,160	0,040	0,120
2016	0,538	0,188	0,385	0,157	0,042	0,118
2017	1,000	0,125	0,286	0,187	0,040	0,150
2018	1,000	0,125	0,286	0,187	0,040	0,150
Середнє значення	0,497	0,161	0,208	0,165	0,048	0,086
Медіана	0,424	0,189	0,203	0,160	0,040	0,084
Максимальне значення	1,000	0,270	0,385	0,187	0,080	0,170
Мінімальне значення	0,21	0,060	0,060	0,157	0,040	0,000

Джерело: розраховано й складено авторами на основі [1-10]

З нашого дослідження нами було виключено суб-індекс співвідношення кількості років жінок і чоловіків на вищій

посаді в державі – президент або прем'єр-міністр (за останні 50 років) у зв'язку з

повною відсутністю жінок на цих посадах зокрема у Російській Федерації.

У результаті проведеного багатофакторного регресійного аналізу з пороговим значенням 5% нами виявлено, що з високим ступенем імовірності для забезпечення економічної гендерної рівності індикатори співвідношення жінок і чоловіків у парламенті та міністерських посадах не є значимими для Болгарії (18,65% та 20,09%), Грузії (21,33% та 26,50%), Росії (56,23% та 14,79%), Туреччини (5,81% та 6,39%) та України (49,72% та 71,97%).

Єдиним виключенням виявилася Молдова, для якої співвідношення жінок і чоловіків у парламенті також не є

значимим для забезпечення економічної гендерної рівності (68,1%), проте співвідношення жінок і чоловіків на міністерських позиціях на 66,64% пояснюють зміну добробуту, при цьому зміни відбувається в однаковому напрямі (з покращенням гендерної рівності на міністерських позиціях поліпшується гендерна рівність в економічній царині). Наприклад, покращення співвідношення на 0,1 спричиняє позитивні зрушення у економічній гендерній рівності на 0,015. За умови повної рівності на міністерських посадах, гендерна рівність теоретично можна досягти 0,9, тому що базова рівність економічних можливостей знаходиться вже на доволі високому рівні (табл. 5).

Таблиця 5

Результати побудови лінійної регресійної залежності між економічною гендерною рівністю та співвідношенням жінок і чоловіків на посадах міністрів у Молдові у 2009-2018 рр.

Залежна змінна: економічна гендерна рівність				
Метод: найменших квадратів				
Змінна	Коефіцієнт	Стандартна похибка	t-Статистика	Імовірність
Співвідношення жінок і чоловіків на міністерських посадах	0,149984	0,037518	3,997678	0,0040
S	0,745348	0,009413	79,18667	0,0000
R ²	0,666409			

Джерело: розраховано й складено авторами на основі [1-10]

Висновки. Розглянувши проблему впливу політичної емансипації жінок на розширення їх економічних прав і можливостей в Україні та інших державах Причорноморського регіону, ми прийшли до таких висновків.

За результуючим показником співвідношення економічних можливостей жінок і чоловіків у Причорноморському регіоні у 2009-2018 лідувала Молдова, а останнє місце займала Туреччина. За індикатором співвідношення жінок і чоловіків у парламенті лідерство отримала Болгарія, а на останньому опинилася Україна. За індикатором співвідношення жінок і чоловіків на постах міністрів найкращі результати продемонструвала Болгарія, а на останньому місці опинилася Туреччина.

З нашого дослідження нами було виключено суб-індекс співвідношення кількості років жінок і чоловіків на вищій посаді в державі – президент або прем'єр-міністр (за останні 50 років) у зв'язку з повною відсутністю жінок на цих посадах, зокрема у Російській Федерації.

У результаті проведеного багатофакторного регресійного аналізу з пороговим значенням 5% нами виявлено, що з високим ступенем імовірності для забезпечення економічної гендерної рівності індикатори співвідношення жінок і чоловіків у парламенті та міністерських посадах не є значимими для Болгарії, Грузії, Росії, Туреччини та України.

Єдиним виключенням виявилася Молдова, для якої співвідношення жінок і чоловіків у парламенті також не є значимим для забезпечення економічної

гендерної рівності, проте співвідношення жінок і чоловіків на міністерських позиціях на 66,64% пояснюють зміну добробуту, при цьому зміни відбувається в однаковому напрямі.

Незважаючи на стабільну тенденцію розширення прав та можливостей жінок в політиці серед країн Причорноморського регіону, на сьогоднішній день не спостерігається втілення цих політичних здобутків у забезпеченні більшої рівності в економічній царині.

Перспективними для подальших досліджень є виявлення інших чинників посилення гендерної рівності в економічній царині в країнах Причорноморського регіону, а також методи та інструменти використання політичного потенціалу жінок для розширення прав і можливостей в економічній царині.

Література:

1. The Global Gender Gap Report 2009. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2009.pdf.
2. The Global Gender Gap Report 2010. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2010>.
3. The Global Gender Gap Report 2011. URL: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-2011>.
4. The Global Gender Gap Report 2012. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2012.pdf.
5. The Global Gender Gap Report 2013. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2013.pdf.
6. The Global Gender Gap Report 2014. URL: http://www3.weforum.org/docs/GGGR14/GGGR_CompleteReport_2014.pdf.
7. The Global Gender Gap Report 2015. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2015>.
8. The Global Gender Gap Report 2016. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2016>.
9. The Global Gender Gap Report 2017. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2017>.
10. The Global Gender Gap Report 2018. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2018>.
11. Kelsey C. Gender inequality: empowering women. URL: <http://aabri.com/manuscripts/131765.pdf>.
12. Rice C. 6 steps to gender equality. URL: <http://curt-rice.com/wp-content/uploads/2012/11/6-Steps-to-Gender-Equality1.pdf>.
13. Stevens C. Are women the key to sustainable development? URL: <http://bu.edu/pardee/files/2010/04/UNsdpk003fsingle.pdf>.
14. Sustainable Development Goals. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>.
15. Ward J., Lee B., Baptist S., Jackson N. Evidence for action: gender equality and economic growth. URL: <https://chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Energy,%20Environment%20and%20Development/0910gender.pdf>.
16. World Values Survey. URL: <http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>.
17. Вінська О. Й., Токар В. В. Взаємозалежність гендерної рівності та інноваційної конкурентоспроможності країн ЄС. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 12. С. 18-22.
18. Вінська О. Й., Токар В. В. Гендерна рівність та соціально-економічний розвиток країн-членів Європейського Союзу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. №2. С. 32-36.
19. Вінська О. Й., Токар В. В. Політична емансипація жінок як фактор економічного розвитку країн ЄС. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 18. Ч. 1. С. 17-21.
20. Ворона М. Гендерні стереотипи: сутність, функції, наслідки. *Статистика України*. 2010. № 4. С. 71-74.
21. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
22. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06.
23. Лосіхін О. Використання досвіду інституцій Європейського Союзу в удосконаленні нормативного забезпечення гендерної спрямованості державного управління. *Вісник національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. № 3. С. 232-239.
24. Магдюк Л. Міжнародна технічна допомога для розвитку в Україні: підтримка програм забезпечення рівних прав і можливостей в Україні. *Маркетинг в Україні*. 2013. № 3. С. 10-17.

Reference:

1. The Global Gender Gap Report 2009. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2009.pdf.
2. The Global Gender Gap Report 2010. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2010>.
3. The Global Gender Gap Report 2011. URL: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-2011>.

4. The Global Gender Gap Report 2012. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2012.pdf.

5. The Global Gender Gap Report 2013. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2013.pdf.

6. The Global Gender Gap Report 2014. URL: http://www3.weforum.org/docs/GGGR14/GGGR_CompleteReport_2014.pdf.

7. The Global Gender Gap Report 2015. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2015>.

8. The Global Gender Gap Report 2016. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2016>.

9. The Global Gender Gap Report 2017. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2017>.

10. The Global Gender Gap Report 2018. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2018>.

11. Kelsey C. Gender inequality: empowering women. URL: <http://aabri.com/manuscripts/131765.pdf>.

12. Rice C. 6 steps to gender equality. URL: <http://curt-rice.com/wp-content/uploads/2012/11/6-Steps-to-Gender-Equality1.pdf>.

13. Stevens C. Are women the key to sustainable development? URL: <http://bu.edu/pardee/files/2010/04/UNsdp003fsingle.pdf>.

14. Sustainable Development Goals. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>.

15. Ward J., Lee B., Baptist S., Jackson H. Evidence for action: gender equality and economic growth. URL: <https://chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Energy,%20Environment%20and%20Development/0910gender.pdf>.

16. World Values Survey. URL: <http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>.

17. Vinska O. I., Tokar V. V. (2016) "Vzaimozalezhnist hendernoi rivnosti ta innovatsiinoi konkurentospromozhnosti krain YeS" *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. № 12. pp. 18-22.

18. Vinska O. I., Tokar V. V. (2016) "Henderna rivnist ta sotsialno-ekonomichni rozvytok krainchleniv Yevropeiskoho Soiuzu", *Shhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. №2. pp. 32-36.

19. Vinska, O. I. Tokar, V. V. (2016) "Politychna emansypatsiia zhinok yak faktor ekonomichnoho rozvytku krain YeS". *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vyp. 18. Ch. 1. S. 17-21.

20. Vorona, M. (2010) "Henderni stereotypy: sutnist, funktsii, naslidky". *Statystyka Ukrainy*. № 4. pp. 71-74.

21. Zakon Ukrainy "Pro zabezpechennia rivnykh prav ta mozhlyvostei zhinok i cholovikiv". Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

22. Konsolidovani versii Dohovoru pro Yevropeyskyi Soiuz ta Dohovoru pro funktsionuvannia

Yevropeiskoho Soiuzu. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06.

23. Losikhin, O. (2010) "Vykorystannia dosvidu instytutsii Yevropeiskoho Soiuzu v udoskonalenni normatyvnoho zabezpechennia hendernoi spriamovanosti derzhavnoho upravlinnia". *Visnyk natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. № 3. S. 232-239.

24. Mahdiuk, L. (2013) "Mizhnarodna tekhnichna dopomoha dlia rozvytku v Ukraini: pidtrymka prohram zabezpechennia rivnykh prav i mozhlyvostei v Ukraini". *Marketynh v Ukraini*. 2013. № 3. S. 10-17.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2019 р.